

Χωρικός.

«Τί νά κάμω ἐκεῖ;»

Ἐφεστίας Θεός.

«Ἐκεῖ θά εὖρῃς ὅτι ζητεῖς ἐλευθερίαν ἀπεριόριστον. Παρά τας ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τούτου οὔτε νόμοι ὑπάρχουσι πλέον, οὔτε ἰδιοκτησίαι, οὔτε περιορισμός οἰοσθήποτε. Οἱ δυστροποῦντες πλούσιοι δένονται εἰς πασσάλους ἢ κρεμάζονται εἰς τοὺς κλάδους δρυός. Οἱ ἀγρόμαστοι ἀναδεικνύονται ῥήτορες, δικασταὶ καὶ στρατηγοί. Τὸ πᾶν εἶναι ἐκεῖ θεμιτὸν καὶ κατορθωτόν.»

Ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Λεῖγῆρος κοινωνικῆς καταστάσεως, ἡ πρὸ δεκαπέντε αἰώνων χαρὰχθεῖσα, δὲν ὁμοιάζει πολὺ τὴν πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν ἐπικρατοῦσαν ἐν ταῖς αὐταῖς ἐπαρχίαις ἐπὶ τῆς δικτατορίας τοῦ Γαμβέττα; Ἄν δὲ ἀπὸ τῶν χειρῶν τούτου μετέπιπτεν ἡ ἐξουσία εἰς τοὺς γνησίους ἀντιπροσώπους τοῦ γαλλικοῦ ὄχλου, τοὺς Πυάτους καὶ τοὺς Βλαγκὲ ἡ ὁμοιότης δὲν ἤθελεν εἶναι πλήρης καὶ ἀπαράλλακτος; Οἱ σήμερον ἐν τῷ Σηκουάνα καταποντισμοί, οἱ ἐν Λουγδούνῳ τουφεκισμοὶ καὶ τὰ ἐν Ἀλσατίᾳ δλοκαυτώματα ἔχουσι τινὰ φθονήσωσιν εἰς τοὺς πασσάλους καὶ τὰς ἀπὸ δρυός ἀναρτήσεις τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ τετάρτου αἰῶνος; Τὰ δὲ προγράμματα τῶν καθ' ἡμᾶς δημαγωγῶν δὲν ἔχουσι πολλὴν τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐπαγγελίας τοῦ Ἐφεστίου Θεοῦ;

Ἐρωτῶμεν ἤδη τὸν ἀναγνώστην ἂν τοιοῦτου εἵδους ἐλευθερίαν ἐκόμεζεν εἰς τὰ ἀγροτικά πλήθη ἢ θρησκεία τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ ἂν τὰ δόγματα αὐτῆς ἠδύναντο νὰ ἀρέτωσιν εἰς ἀνθρώπους, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἢ δὴ ἀποβλέποντας ἢ πῶς νὰ κορέσωσι τὰς κτηνώδεις αὐτῶν ὀρέξεις διὰ τῆς βίας, τῆς ἀρπαγῆς καὶ τῆς κοινοκτημοσύνης; Ἡ λογικὴ ἀποκρίνεται «Ὅχι,» καὶ πάντα τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα ἐπικυροῦσι τὴν ἀπάντησιν ταύτην· τάναντία δὲ δοξάζουσι μόνοι οἱ θέτοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἀντὶ ἀκανθίνου στεφάνου πῖλον ἐρυθρόν, καὶ τὰς λέξεις Σοσιαλισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς θεωροῦντες ὡς συνωνύμους.

Ἰκανὰ νομίζοντες τὰ παρατεθέντα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς δυσμενείας τοῦ Ῥωμαίου χωρικοῦ πρὸς τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα, θέλο-

μεν ἤδη ἐξετάσει ἂν ἔτυχε κρείττονος ὑποδοχῆς παρὰ τῷ ὄχλῳ τῶν πόλεων.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΕΜ. Δ. ΡΟΪΔΗΣ

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Tout passe, tout lasse dans ce monde. Οὐδὲν ἀληθέστερον. Αἱ ἀποκρέω κατ' ἔτος παρακμάζουσι, καὶ παρακμάζουσι διότι ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἀνήλθον εἰς τὰς ἄνω τάξεις αἱτινες τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἐν τῇ εὐθυμίᾳ αὐτῶν δὲν εἶναι εὐθυμοί. Ἐνθυμεῖσθε ἄλλοτε τὰς δύο τελευταίας κυριακὰς τῶν ἀποκρέω; Ὅποια ζωνρότης παρὰ τῷ λαῷ! Ὅποια εὐθυμία! αἱ ὁδοὶ Ἑρμοῦ καὶ Αἰόλου ἦσαν ἀδιάβατοι ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν προσωπιδοφόρων καὶ ἐφέτος αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἀδιάβατοι ἕνεκα τῶν θεατῶν οἵτινες ἐθεῶντο... τί; καὶ ἐγὼ ἀγνοῶ. Ἐν τούτοις οἱ χοροὶ ἦσαν ἄφθανοι· τὴν νύκτα πληθὺς προσωπιδοφόρων διέτρεχε τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ μετέβαινον ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν· τίνες ἦσαν αὐτοί; δὲν ἦτο ὁ λαός. Ὁ λαός δὲν εἶναι πλέον εὐθυμός· ἡ καρδία τοῦ ἀκατεργάστου αὐτοῦ λαοῦ, ὡς τὸν ὀνομάζομεν ἡμεῖς, εἶναι τεθλιμμένη καὶ ἐκπεπληγμένη· ἐκπεπληγμένη διὰ τὰς φοβερὰς συμφορὰς τῆς Γαλλίας· τεθλιμμένη, διότι ἐγενόμεθα παίγνιον μιᾶς τῶν ἰσχυρῶν δυνάμεων, τῆς Ἀγγλίας, ἥτις δὲν ἐννοεῖ ὅτι ὅταν αὐτὴ καταχρᾶται τῆς ἰσχύος αὐτῆς πρεσβεύουσα τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, ἐξυγιάζει τὴν ληστὴν ὅστις διὰ τοῦ αὐτοῦ δικαίου φονεύει ἢ φορολογεῖ τοὺς αἰχμαλώτους.

Παρατηρήσατε τί συμβαίνει ἀπὸ τινος ἐν Ἑλλάδι· αἱ πάνδημοι ἐορταὶ ὅλον ἐκλείπουσιν ἢ φθίνουσιν, ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ν' ἀναμιχθῇ ἡ μέση τάξις· διατὶ ἄρα γε ἡ μέση τάξις δηλητηριάζει τὰς τοῦ λαοῦ διασκεδάσεις; Δὲν εἴμεθα φιλόσοφοι, ἄπαγε τῆς βλασφημίας, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἶναι εὐεξήγητον. Ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν δὲν ἀναπτύσσεται οὐδ' ἐνθαρρύνεται ὁ ἐθνικὸς βίος· πλαστὸς πολιτισμὸς μᾶλλον ὀλέθριος τῆς βαρβαρότητος εἰσέδυσεν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν, εἰσέδυσε δὲ εἰς τὰς μᾶλλον ἀνεπτυγ-

μέναι τάξεις αἵτινες ἐσχημάτισαν χάσμα διὰ τῶν ἔξω καὶ τῶν ἠθῶν αὐτῶν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ λαοῦ· ὁ λαὸς ἀποστρέφεται τοὺς πιθηκίζοντας Ἕλληνας καὶ μιμουμένους πολιτισμὸν ξένον, ὃν οὔτε κἀν ἐννοοῦσι, καὶ μάλιστα τὸν γαλλικὸν πολιτισμὸν ὅστις ἐξηλέγχθη ἐσχάτως ὀλέθριος· ἅμα δὲ οἱ πιθηκίζοντες οὗτοι ἀναλάβωσιν ἐσπέρην καὶ περικοσμήσωσιν αὐτὴν μὲ τὰ ἀνθη ξένων λειμώνων, ὁ λαὸς παραιτεῖται αὐτῆς.

Ὁ καιρὸς ἦτο αἶθριος καὶ γλυκύτατος κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀποκρέω· μὴ νομίσετε ἐν τούτοις ὅτι λέγω τοῦτο χαίρων. Ἀποστρέφομαι τὸν αἶθριον καιρὸν διὰ πολλοὺς λόγους. Ἐμπρῶτοις ἀδύνατον νὰ ἐργασθῶ αἰθρίας οὕσης· ὅταν ὁ ἥλιος διατρέχη οὐρανὸν ἀνευ νεφῶν, ὅταν ἡ φύσις πᾶσα ἦναι παιδρὰ ὡς ὁ νεαρὸς τῆς Ἀφροδίτης παῖς, τῇ ἀληθείᾳ παραιτῶ τὴν ἐργασίαν καὶ σπεύδω νὰ ἀπολαύσω τὴν καλὴν ἡμέραν. Ἀλλ' ὅταν τοῦτο συμβαίνει 28 ἡμέρας τὸν μῆνα, θὰ ὁμολογήσητε ὅτι οὐδὲν ἐπιζημιώτερον τοῦ ὠραίου καιροῦ. Συμφωνοῦσι πρὸς τοῦτο καὶ οἱ ἔμποροι τῶν ἐπενδυτῶν. Ἀλλὰ γνωρίζετε πῶς ἐπιρροὴν ἔχει ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἡ ὠραία ἡμέρα; Ἡ γαλήνη τοῦ καιροῦ ἐμπνέει γαλήνην τῶν αἰσθημάτων· καὶ ἡ γαλήνη τῶν αἰσθημάτων εἶναι ἡ γῆρας ἡ θάνατος. Παρατήρησα ὅτι ὅταν ὁ καιρὸς ἦναι ὠραίος, οἱ βουλευταὶ ἀγορεύουσι τρεῖς ἀνοητότερον τοῦ συνήθους, οἱ ὑπουργοὶ μεταθέτουσι δεκάκις τρεῖς περισσοτέρους ὑπαλλήλους· ταξιδεύει τις τόσον καλῶς μὲ ὠραῖον καιρὸν! Οἱ ἐφημεριδογράφοι καταχωροῦσιν αἰτήσεις περὶ μεταλλείων καὶ μόνον οἱ δανεισταὶ ἐξακολουθοῦσι θηρεύοντες τοὺς ὀφειλέτας. Ἐκάστη καλὴ ἡμέρα πληρύνεται κατὰ μέσον ὅρον μὲ 400,000 δραχμῶν καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἐν Ἑλλάδι τοσοῦτον συνεχὲς εὐδία τὸ ἔθνος θὰ ἦτο πλουσιώτερον.

Τελευταῖον εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην τεσσαρακοστήν· δὲν γνωρίζω ἂν πάντες προσεύχωνται, ἀλλὰ βεβαίως πάντες στεροῦνται τῶν θορυβωδῶν διασκεδάσεων. Ἰδίως εὐρίσκουσιν ἀφορμὴν οἱ ἱεροκήρυκες νὰ κηρύξωσιν ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος ἐν ὑπερμεσοῦντι δεκάτῳ ἐννάτῳ αἰῶνι ὅτι ἐν τῇ νηστείᾳ οἱ νόμοι καὶ οἱ προφῆται

κρέμονται· κάλλιον θὰ ἦτο ἂν ἐκρεμῶντο οἱ τοιοῦτοι ἱεροκήρυκες. Ἄν ἐπετρέπτο νὰ δώσω συμβουλὴν τινὰ ἤθελον παρακαλέσει τότους νέους οἵτινες καλῶς ἀπαγγέλλουσι καὶ αἰσθάνονται ὅτι ἀπαγγέλλουσι νὰ διαμοιράζωνται εἰς τὰς κεντρικωτέρας ἐκκλησίας καὶ ν' ἀναγινώσκωσι κατὰ κυριακὴν ἓνα λόγον τοῦ Μηνιάτου. Ὁ ἀριστος οὗτος ῥήτωρ τῆς ἐκκλησίας, τοῦ ὁποῦ ἡ εὐαισθησία ἀμιλλᾷται πρὸς τὴν εὐγλωττίαν, ἔγραψεν εἰς γλῶσσαν τοῦ λαοῦ μὲν ἀλλὰ κομψὴν, εὐληπτον δὲ πρὸ πάντων εἰς τὸν λαόν, ὅστις ἀπαυδῆσας ν' ἰκοῦν ἀνοησίας αἰωνίως, θέλει μετὰ βεβαιότητας συγκινήσεως ἀκροασθῇ τοὺς περιπαθεῖς τοῦ Μηνιάτου λόγους. Προτρέπομεν τοὺς νέους καὶ ὅχι τοὺς ἱεροκήρυκας, διότι τίς ἐξ αὐτῶν δὲν πείθεται ἐνδομύχως ὅτι ὑπερβαίνει τὸν Μηνιάτην;

Ἡ θρησκεία μ' ἐνθύμισε τὸν ἔρωτα· ὑπάρχουσι τόσαι τραγωδίαὶ ἐπιγραφόμεναι θρησκεία καὶ ἔρωσι! Ὁ ἔρως μὲ ἐνθύμισε τὸ θέατρον. Ὅποια σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ ἔρωτος καὶ θεάτρου; Ὅχι βεβαίως διότι ἐν τῷ θεάτρῳ διδάσκεται ἰδίως ὁ ἔρως· ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι ὁ ἔρως ἐν Ἀθήναις εἶναι ὑπόκρισις ἀπλὴ καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ὁ πολιτισμένος νέος πρέπει νὰ φορῇ χειρόκτια, νὰ ψελλίζῃ γαλλικὰ καὶ νὰ ἦναι ἐρωτευμένος. Ἐπαμένως ἐρωτεύεται ἡ μάλλον λέγει ὅτι ἐρωτεύεται τὴν τυχοῦσαν, μόνον διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ἐπίθετον τοῦ ἐρωτευμένου. Καὶ ἔπειτα, ὁ ἐρωτευμένος εἶναι εὐαίσθητος ἄνθρωπος καὶ ὁ νέος τοῦ συρμοῦ πρέπει νὰ νομίζεται εὐαίσθητος. Ἀλλὰ πρὸ πάντων τί δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸν ἐρωτευμένον; ἂν εἴπῃ ἀνοησίαν τινὰ·—Ὁ δυστυχὴς, ψιθυρίζουσιν οἱ περὶ αὐτόν, θὰ ἐνθυμεῖται τὴν ἐρωμένην του· παρακατέθεσε πλησίον αὐτῆς καὶ νοῦν καὶ καρδίαν. Ἄν ἦναι ἀκηδὴς, ὀκνηρὸς, —Ὁ ταλαίπωρος, ψιθυρίζουσι, πῶς θέλετε νὰ ἔχη τὴν ὑπομονὴν τῆς ἐργασίας ἀφοῦ ὄνειροπολεῖ αἰωνίως τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ· ὁ ἐργάτης ἐργάζεται ἀνευδότως, ἀλλ' ὁ ἐργάτης δὲν εἶναι ἐρωτευμένος. Αἱ! φίλε ἀναγνώστα, φρόντισε νὰ σὲ νομίζωσιν ἐρωτευμένον· δὲν ἔχεις ἰδέαν τί ὠραῖον πρᾶγμα εἶναι ὁ ἔρως· δικαιολογεῖ τὰ πάντα.

Ὁ Γαλλοπρωσικὸς πόλεμος ἔπαυσε τέλος πάντων καὶ ἡ συντριβεῖσα Γαλλία ὑπέκυ-

